

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	120 dinár
Félévre	60 dinár
Negyedévre	30 dinár
Egy órára	10 dinár

Egyes szám ára fél dinár

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obiljeva (Zápolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatal telefonszáma 21

MEGJELENIK MINDENNAP, HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPK UTÁNI NAPOK KIVETÉVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 64. szám.

Kedd, március 21.

A törvényhozó bizottság ülése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 19.

A törvényhozó bizottságnak tegnap kellett volna döntenie a kerületek önkormányzatáról szóló törvényjavaslat 44. §-a fölött, azonban az egyes pártsoportok között oly elmentések merültek fel, hogy a tegnapi ülésen ezzel az egy szakasszal sem készülhetek el. A kérdéses 44. §, amelyet egyszer már visszaadtak átdolgozás végett az albizottságnak, ugyanis az önkormányzatok választói rendszeréről szól. A szakasz szövege súlyosan érinti még a lovalis ellenzékét is. Ezt az ellenzék képviselői ki is fejtették. A demokrata-klub láthatóan segíteni akar ezen és Angyelic képviselő klubja nevében beadványt, kijelentette hogy a demokráta-klub még nem döntött véglegesen ebben a kérdésben és azt indítványozta, hogy a törvényjavaslat megszavazását halasszák hétfőre. A törvényhozó bizottság Angyelic közbevető indítványát el is fogadta.

A kereskedők tartozásainak elhalasztása.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 19.

A szkupstina hétfői ülésén került tárgyalás alá a kereskedők külföldi tartozásainak elhalasztására vonatkozó törvényjavaslat. Dr. Ribár házelnök a nemzetgyűlést megelőzőleg egy pártközi értekezletet hívott össze, amelynek célja, hogy a pártok ebben a kérdésben még a szkupstinai tárgyalás előtt megállapodásra jussanak.

A genuai konferencia előkészítése.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, márc. 19.

Anglia, Franciaország, Olaszország, Belgium és Japán március 20-ikán szövetséges szakértekezletet tartanak, amelyen a genuai konferencia anyagát készítik elő. Ezen a tanácskozáson más hatalom nem vehet részt, miután a cannesi megegyezést is ez az öt nagyhatalom hozta létre.

D'Annunzio újra Fiume élén?

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Róma, márc. 19.

A fascisták azzal a tervvel foglalkoznak, hogy D'Annunziót kiáltják Fiume kormányzójának. Giurattit, a fascista képviselőt pedig megteszik miniszterelnöknek. Ezen hírek következtében az olasz kormány Spreafico tábornokot nagyobb haderővel Fiuméba küldte, hogy biztosítsa a

Fiumei törvényes kormány viszhelyezésének nyugodt lefolyását.

Fiume, márc. 19.

A katonatanács a tegnapi nap folyamán megalakította az ideiglenes kormányt Osolina elnökkel az élén. Ugy a fascisták, mint Zanella hívei vonakodnak a kormányba belépni.

A klerikálisok tiltakoznak az állam kerületi beosztása miatt.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, márc. 19.

A törvényhozó bizottságnak még csak kilenc napja áll a rendelkezésére, hogy az alkotmány rendelkezései alapján megvitassa az állam kerületi felosztásáról szóló törvényjavaslatot. Az állam általános igazgatásáról szóló törvényt már megszavazta a bizottság: Az idő rövidségére való tekintettel ma megkezdették az állam kerületi beosztásáról szóló javaslat részletes vitáját is.

A vitát Jovanovity Ljuba, a törvényjavaslat előadója nyitotta meg. Kiemelte azt a tényt, hogy a tervezett kerületi felosztás az alkotmány szellemében készült. Kifejti továbbá, hogy az állam új részeinek felosztása milyen okok alapján történt. Az alkotmány szerint Horvátország felosztható a saját keretein belül, azonkívül hozzácsatolták a Murakózt, Baranyát és a Bácska egy részét, ez okból Horvátország nem mondhatja, hogy ez a beosztás tendenciózusan a horvátok gyöngítésére irányult volna. A bácskai kerülethez kellett csatolni a Szerémség egy részét, hogy az ottani lakosság jelenlegi viszonylagos megjavuljon, miután ezen a területen a régi monarchia sistematikusan a saját elemeit telepítette le.

A vitát holnap folytatják.

Beograd, márc. 19.

Dr. Honyec klerikális képviselő az állam kerületi beosztásának vitája után klubja nevében a következő nyilatkozatot tette:

Az állam kerületi felosztásáról szóló törvényjavaslat megvitatása alkalmából a jugoszláv-klub nevében kötelességem kiemelni, hogy határozottan ellene vagyunk államunk egyes részeinek szétdarabása ellen, amelyek gazdaságilag, kulturailag és közigazgatásilag egységet alkotnak. Ez a felosztás ellentétben van a jugoszláv klub és az egész horvát és szlovén nép programjával, amely az államnak hat tartományra való felosztását követeli. Még pedig: 1. Szerbiára. 2. Horvát-Szlavonországra Dalmáciával. 4. Vajdaságra. 5. Crnagorára. 6. Szlovéniának Murán-tuli részére. A szándékolt felosztás ellentétben van népünk horvát és szlovén részének követeléseivel. Ismételt panaszt emelünk az ellen, hogy a kormánypárt többsége nem találta érdemesnek komolyan foglalkozni a jugoszláv nép horvát és szlovén fajainak kivánságával az állam kerületi felosztását illetően.

Tisztviselőlétszám redukálás a postán.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, márc. 19.

A parlamenti bizottság a posta- és táviradaminisztériumnál tegnap kezdte meg a tisztviselők és egyéb alkalmazottak létszámának redukálását. Miután azonban a minisztériumnak még nem áll rendelkezésére az egész ország területén alkalmazott tisztviselők kimutatása, egyelőre csak Szerbia és Crnagóra névjegyzékét vizsgálta meg. A bizottság a postaminiszter részortjában eddig 827 tisztviselő elbocsájtását véli szükségesnek.

Küzdelem az ir köztársaság létesítéseért.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, márc. 19.

De Valera proklamációt bocsátott ki, amelyben bejelenté, hogy egy új szervezetet létesít, amely az önálló ir köztársaság elismerése érdekében az eddiginél is erőteljesebb akciókat fog kifejteni. Az angolországi lapok nagy idegességgel írják erről az eseményről és a kormánytól erőlesintézkedéseket követelnek és elvárják, hogy a mozgalmat még esirájában elfojtsa.

Ausztria helyzete reménytelen.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, márc. 19.

Az Ausztriának nyújtandó ötvenmillió dollár kölcsön hírének eddig nem erősítették meg hivatalosan. Ugy a politikában, mint a sajtóban nagy a depresszió, mindenki elvesztette Ausztria talpraállításában való hitét.

A jóvátételi bizottság jószívűsége.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, márc. 19.

A jóvátételi bizottság megengedte Németországnak, hogy hat milliárd aranymárka hétszázalékos jóvátételi kölcsönt felvegyen, természetesen azért, hogy ezzel a jóvátételi tartozását törlessze. A német bányák fognak a kölcsön biztosítékául szolgálni. Ugyancsak hozzájárult a bizottság a Németországnak nyújtandó moratóriumhoz is.

Vissza a rabszolga korba.

Botrányok a francia gyarmatokon.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, márc. 19.

Boisneuf képviselő a francia kamarában interpellációt intézett a kormányelnökhöz, a francia gyarmatokon, de különösen Togóban, a német vagyoni likvidálása alkalmával megtörtént botránvokról és a benszülöttekkel való példátlanul rossz bánásmódról. A képviselő kifogásolja, hogy a francia állam egy a Togo kiaknázására alakult társaságnak 175 évre örösi területeket engedett át és rámutat egyes más esetekre, amelyekből kitűnik, hogy Franciaország érdekeit a gyarmatokon rendszeresen kihasználják. A kormány pedig, a versaillesi szerződés dacára katonai kényszeroroztatást végeztet a benszülöttek közt. Togo lakossága valóságos rabszolgasorban szenved.

Boisneuf az ülés végéig egyfolytában beszélt. A kamara tagjai megdöbbenve hallgatták a szónok által felsorolt vádakát.

Nagy bizalom.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Washington, márc. 19.

Amikor a szövetségesek a legutóbbi német jóvátételi összeget felosztották, megelégedtek arról, hogy abból a pénzből 241 millió az Uniónak jár. Az Egyesült-Államok most átiratot intézett a szövetségesekhez, amelyben emlékeztetükbe idézi a követelést és kéri, hogy azt azonnal fizessék meg.

A délafrikai lázadás alkonya.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, márc. 19.

A johannesburgi szakszervezetek végrehajtó bizottsága elhatározta, hogy szavazás útján dönti el a kérdést, hogy a munkát újból megkezdjék-e, vagy sem. A jelek arra mutatnak, hogy a küzdelmet nem akarják tovább folytatni, miután az eddigi harcokban már nyolcezer emberélet esett áldozatul. Az anyagi kár százmillió aranyfrank.

Miről irnak a lapok?

A „Slobodna Tribuna” a Pribicevity-féle politikai regime közeli összeomlását várja. Sikertült Pasity radikálisainak aláírni a demokrata-pártot. Ez magában véve többet jelent egy párt összeomlásánál, mert Pribicevityvel együtt sirba száll tulajdonképpen a jugoszláv gondolat igazi végrehajtása az állam életében. Ez el lesz odává és az unifikációt megelőzi a békes egyezkedés politikája, esetleg az egyes tartományok kisebb-nagyobb autonómiaja.

A német fegyverkezés ellenőrzését enyhítik.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

London, márc. 19.

Harding, az Unio elnöke a párisi angol nagykövetség megküldötte az utasításokat, amelyek a német fegyverkezés jövőbeli ellenőrzésére vonatkoznak. Ezek szerint már a közeljövőben jóval kisebb szövetségközi katonai lég-

hajózási bizottság végzi a fegyverkezés ellenőrzését és nem kötelezik Németországot a megszállás költségeinek viselésére. Az új utasítások végrehajtása a ruhvidéki mostani katonai szankeiokat is megszüntetné.

A magyar kormány nem ismeri el a jóvátételi előlegkövetelést.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Budapest, márc. 19.

A minisztertanács ma tárgyalta le az entente előlegkövetelését. A hajnalig tartó ülés, a meivnek sok izgalmas pillanata volt, azzal az egyhangú határozattal fejeződött be, hogy a magyar kormány nem ismerheti el az entente kívánságának joga-

sultságát. Az ország fizetési hajlandóságára csak akkor lehet számítani, ha a jóvátételi összeg végső és teljes summáját közlik az országgal, és ha ez az összeg a méltányosság határain belül tartva, számol az ország kritikus gazdasági voltával.

Megkezdik az utcakövezet javítását

Árajánlatokat kért a város. — Rengeteg pénzbe kerül a munka elvégzése.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, márc. 19.

Beeskerek, a város, az Aradáci utca végén kezdődik és a nagyhídig tart, ami azután jön, a mellékutak és a többi kerületek, az már falu. Itt-ott rossz hepehupás kövezet és egy esomó utca anyaföldes kocsiattal. S ha még a kövezet rendes, tisztességes volna, nem bántódnánk, de hogy miért van éppen a Bánát metropolisában a megye legistentelenebb kocsiutja és gyalogjárdája, az már kissé gondolkodóba ejt.

Tudunkkal a város évente jókora összegeket szed be utadó fejében, ha a befolyt pénzt javításokra költötte volna el, ma nemcsak nem volnának olyan szegényes állapotban az utcák, hanem nem akadna már kövezetlen uttest sem. De ebben az esetben is, a város súlyos mulasztást, helyrehozhatatlan és pótolhatatlan hanyagságot követett el, abszolút rossz gazdálkodást folytatott, mely utólag erősen megbosszulja magát. Míg ugyanis az évek hosszú során át csak javításokra volt szükség, ami aránylag kevés befektetéssel járt, addig nem gondoskodtak a jókarbantartásáról, a legutóbbi időkben pedig persze elriadtak a munka megkezdésétől, mert az olyan összeget követelt, amelyeket nem kerithetett elő egyhámar a város.

Ily körülmények között a kövezet állandóan pusztult, rongálódott, a Fő-utca és az Aradáci-

utca keramit kockái eltöredeztek, összelapultak és már oly borzasztóan festenek, hogy a kijavítás további halasztása lehetetlenné vált.

Alexity Bogolyub polgármester állásának elfoglalása után rögtön hozzálátott, hogy ezt a régen húzó ügyet elintézzé. Nagy elfoglaltsága miatt azonban csak a legutóbbi időben sürgethette meg a javítás megkezdésére irányuló előmunkálatokat. A város részére elsősorban is ajánlatokat kért a belföldi bányák vezetőségétől. Ezeknek nagyrésze már be is küldte válaszáat, a kőmintát és árjelzést s így most már csak a kiválasztás van hátra. A szakértők kijelentése szerint azonban a minták nagyrésze rosszminőségű kő, legfőképpen tul puha, ami rövid időn belül elpusztul. Nem lehetetlen, hogy abban az esetben, ha a város más megoldást nem talál, külföldről szerzi be szükségletét.

Fürdő-adó.

Odakünn Németországban több héten át tárgyaltak a birodalmi pártok és végre nagynehezen meggyeztek különböző új adókban. — Közben persze majdnem kancellár-válság támadt és végül is új pénzügyminiszter állt a birodalmi pénzügyek élére. — A tárgyalásaik eredménye mindenféle új adó volt, közöttük a kényszerkölcsön is és most azt remélik, hogy evvel sikerül a birodalom pénzügyeit rendbe hozni. Istenem szegény németek! A mi városi tanácsunkat kellene en block kölcsön adni — világért sem ajándékba — és majd megmutatná ez: mi a módja a közbevételek emelésének.

A gabonakereskedő- és molnár-adó, ugysis mint fürdő-adó, rögtön mint korszakos ujtás üdvözölhető. Először az ötlet frappáns volta: az

egyenlő teherviselés elvének eme gyönyörű diadalra juttatása révén, másodsor a várható bevételnek nagysága miatt is. Azután: milyen ravasz, szinte kéjes ötlet: pont azokat a piszkos munkával foglalkozó embereket kötelezni adó fizetésre, akiknek leginkább kell a fürdő. Sőt akiknek egyedül érdekük a nyilvános fürdő. Mert szegények ám nagyon a helybeli gabonakereskedők és malom direktorok, szegények nagyon. Dehogyan van nekik fürdőszobájuk. Amióta, közel három esztendővel ezelőtt, megszűnt a helybeli gőz- és kádfürdő, ezek az emberek nem fürödtek. Egyszerűen nem volt nekik hol fürdeni, nem tellett miből, mert arra maguktól eddig nem jöttek rá, hogy csak egyszerűen fél vagy egész dinárt kell minden métermázsza gabona vagy liszt után félre tenni és máris meg van a fürdőalap. Ahogyan bizalmasan értesültünk, a gabonakereskedők és malmosok most már együttes küldöttséget terveznek a tanácshoz küldeni, amelyben köszönetüket fejezik ki ezért a nagyszerű ötletért. De félre minden tréfával: ebből az adóból egy év alatt legalább 10.000 dinár folyna be fürdőalapra!

De azután lehet ezt folytatni, hiszen csak minden kezdet nehéz. A következő tanácsülés határozza el, hogy a borzalmasan rossz karban lévő utak javítására a fogorvosok köteleztessenek minden kihuzott fog után 1 dinár adót fizetni, szintén egy alap létesítésére. Ez a forgalom is imponálóan nagy és a begyűlt összeg szintén gyönyörű volna. Azután a dűledezőben levő város háza felépítésére — erre már valami nagy dolog szükséges — a tojáskereskedők adjanak minden vett és eladott tojás után egy parát. Vagy itt van a vízvezeték, direkt kézenfekvő dolog, hogy ezt egyedül a lókupecek által minden ló után fizetendő 2 és fél dinár vízvezeték adóból kell felépíteni.

Most egyelőre nem folytatom, talán az ideai városi programra ez is elegendő. Jövöre meg majd csak kitalálunk közösen a városi tanácsal. Nem telik bele, legfeljebb háromszáz esztendő és Becs-

Valódi ERÉNYI DIANA-SÓSBORSZESZ

minden gyógyszerárban, drogériában és jobb üzletben kapható.

Kis üveg ára K 18
Közép üveg „ K 50
Nagy üveg „ K 100

A valódi Erényi DIANA-sósborszesz minden házban nélkülözhetetlen!

Óvakodjunk értéketlen utánzatoktól!

Forgalomba hozza:

Jugopharmacia Rt.
Diana-osztálya

Törv. védve. Zagreb, Prilaz 12.

Vezérképviselőt és főlerakat a Vojvodina részére: 129

Korody Lajos és Társai Novi Sad.

Viszonteladókknak magas engedmény!

Kívánatra árajánlatot küldünk!

kerek lesz az ország, mit, a világ első városa. Nekünk, született becskereseknek már előre dagadozik a mellünk a büszkeségtől erre a gondolatra!

Ja, a végén még egy szerény megjegyzést: talán addig is, míg ezeket a különböző igen komplikált adókat kivetik, behajják és ellenőrzik, talán lehetne egészen egyszerűen a földadóra speciális 100%-os beruházási adót kivetni és esetleg az Uprava Fondová-nal egy beruházási kölcsönt felvenni. Ebben az utolsó két esetben talán el is maradhatnának a kanárimadár- és benzintartály-adók!

Egy laikus!

HIREK

Kinevezések a diplomáciai körben. A külügyminiszter ma kiadott ukázával Zsivkovity Trajánt, az eddigi szaloniki-i konzult az SHS állam budapesti főkonzulává, Karaachimovity Ivánt, a budapesti követség titkárát a brüsszeli követség főtíkárává, Vuity Bozsát, a külügyminiszteri titkárt wieni követté, továbbá Kuhmár Dragutint bukaresti alkonzullá kinevezte.

Dr. Rigó Sándor hangversenyére, mely ma este fél kilenc órakor lesz a Kaszinó nagytermében, a jegyek már elővételben nagyrészt elkelték. Az előjegyzett jegyek ma átvehetők Mangold papírkereskedésében és este a pénztárnál.

Kondity tábornok felmentése. Megirtuk, hogy a beogradi katonai bíróság Kondity tábornokot vád alá helyezte amiatt, mert a Timók ezredet a háboru elején a Száva átkelésénél katasztrófa érte, amennyiben sok katona a vízbe fulladt. Kondity védője, Milatinovity tábornok, valamint más tisztek is a kihallgatásuk alkalmával kijelentették, hogy az ideiglenes hid, amelyen át a katonaság futva menekült, rossz anyagból volt összeállítva és így a szerencsétlenségért Kondityot nem lehet felelőssé tenni. A bíróság a tábornokot ezen vallomások alapján a vád alól felmentette.

A „Fáklya“ mesemondó bálja. A becskereki gyermekvilág egyre fokozódó érdeklődéssel várja a „Fáklya“ jelmezes mesemondó gyermekbálját. A „Fáklya“ szerkesztősége a mesemondó bálban a legváltozatosabb és legkedvesebb szórakozásokat fogja nyújtani kis vendégeinek. A programmból már annyit elárulhatunk, hogy lesz mesemondás, fiú- és leányszépségverseny, jelmezes verseny, táncverseny és még egyéb meglepetésszerű szórakozás. A mesemondó jelmezes gyermekbál március 24-én, pénteken délután lesz a Kaszinó összes termében délután 6 órai kezdettel. Belépődíj felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt 10 dinár a „Fáklya kulturális javára.

A magántisztviselők munkaideje. A magánalkalmazottak jugoszláviai szövetsége ma délután gyűlést tartott Beogradban, a „Takova“ nagytermében. Az összejövetelen a felszólalók javaslatot tettek arról, milyen módon kellene a munkaadókat kényszeríteni, hogy tarisák be a nyolc órai munkaidőt. Ugyanis általános a panasz, hogy a magántisztviselőket az ország minden részében, de különösen Beogradban sok helyen k használják, amennyiben tizenkét óra hosszat is dolgoztatják. A szövetség elhatározta, hogy ezen ügyben a kormányhoz feliratot intéz és a baj orvoslását kéri.

A Banatska Trgovačka Agencija, Kralj Alexandrova ul. 27. elvállalja külföldi vizumok megszerzését, közbenjár a tartalékos tisztek rangjainak rendezésénél, elvállal fordításokat, felvilágosítással szolgál amerikai utlevelek megszerzésében, közvetít adásvételeket stb. Telefon 32.

Vas- és fémöntvényeket Krausznál, Veliki Beeskerek, Telefon 329.

Miért nem volt népszavazás Középeurópában?

Egy francia tudós érdekes előadása A „Torontál“ párisi levelezőjétől.

Páris, március 19.

A „Figaro“ apró hírei között tegnap egy előadás kellette fel érdeklődésemet, amelyet Charles Gide egyetemi tanár hirdetett. A kiváló francia közgazdász az „Ecole des Hautes Etudes Sociales“ előadásorozatának keretén belül előadást hirdetett a népszavazás történetéről és annak a világháboru utáni alkalmazásáról. A téma izgatónak volt és esabított, mert kíváncsi voltam, hogyan vélekedik egy francia tudós arról az eszméről, amelyet hazájának politikusi oly nagyon kompromitáltak.

Gide professzor az őszinteségen Keynest vette mintájául. Előadását azzal vezette be, hogy a népszavazás francia találmány. Az első plebiscitum a XVI. században I. Henrik alatt volt. Ekkor esatolták Toul, Verdun, valamint Metzét Franciaországhoz. A népszavazás módszere a második eszásárság alatt virágzott, bár a nagy forradalom alatt is gyakran igénybe vették azt. A pápai államhoz tartozó Avignon és környéke szintén így került Franciaországhoz. A második eszásárság alatt Savoya és Nizza csatlakoztak népszavazással Franciaországhoz, ekkor dönt el ugyancsak plebiscitum útján a jóni szigetek csatlakozása Görögországhoz, ekkor jelentette ki az olasz nép, az Italia Unita megalakítására való szándékát. Ezen történelmi visszapillantás után Gide professzor kijelentette, hogy helyrehozhatatlan hibának tartja, hogy a népszavazás alapelveiben a nemzetiségi eszme juttott döntő szerephez. A népszavazás a nép akaratát jelenti, a nemzetiségi jel érvényesülése pedig megkötöttséget jelent és nem mindig egyenlő a nép akaratával. Gide szerint a nemzetiségi eszmét a népszavazásba a né-

metek vitték bele, amikor 1871-ben vonakodtak Elzászlotharingiában népszavazást rendezni. A népszavazás morális jelentősége a francia tudós szerint az alkalmazás módjától függ. „A plebiscitumnak biztosítékul kellene szolgálni az olyan annexió ellen, amely a leigázás jellegét viseli magán, és az államok csak akkor fordulnak népszavazáshoz, ha előre biztos a siker.“ Ez a megállapítás vezette át az előadót a mostani népszavazások kritikájához.

A versaillesi békében öt népszavazás szerepel. Keletporoszországban és Schleswigben a népszavazás nagy csalódást hozott azoknak az államoknak, amelyeket az entente ez által előnyben kívánt részesíteni. A malmédyi népszavazást a franciák igen erőszakosan hajtották végre. A Németország mellett szavazókról kimutatást készítettek és ezzel a népet terrorizálták. Így Malmédyt ugyyszólván hivatalból esatolták Belgiumhoz. Azután a felszüléziai népszavazásról szólt Gide professzor és az az ellen felhozott kifogásokat jogosatlannak tartja. A versaillesi béke végre a Saar-medencében is népszavazást rendel el 1935-re. „Minek itt a lakosság, amely szintizta német, megkérdezní, hova akar csatlakozni? A plebiscitum eszméje itt kétségkívül gazdasági és politikai hátsó gondolatokból érvényesült. Kár volt a népszavazás értékes ideáját ezzel kompromittálni!“

Ezután Gide professzor azzal a kérdéssel foglalkozott, hol lett volna a népszavazás indokolt? Olaszország, állapította meg, Trientet, Triesztet és Dél-tirolt a lakosság megkérdezése nélkül annektálta.

— Ami Dél-tirolt illeti, mondtotta az előadó, mindenki előtt világos, hogy évszázadok óta német és az is akar maradni. Itt stratégiai érdekek érvényesültek, amelyek épp oly jogosak lehetnek, mint a gazdasági okok Csehszlovákiában, de mindkét állam annexiói sértik a szabad népakarat elvét. Erdélyben, ahol az eredmény szintén kétséges volt, szintén mellőzték a népszavazást. Milyen alapon osztották fel Macedóniát és a Földközi tenger keleti szigeteit? Kiket kérdeztek meg? Hol maradt Ausztria joga, hogy sorsáról, a csatlakozásról, a Németországgal való egyesülésről döntsön? A győztesek ügyeltek rá, hogy a népszavazást mellőzzék ott, ahol hátránvukra üthetett volna ki. Így azután Európa térképét telerakták olyan szigetekkel, amelyek a jövő konfliktusok melegágyai.

Gide jobban szeretne volna, ha Elzászban is népszavazást tartanak és ezt a véleményét érdekesen és meggyőző érvekkel okolta meg. Előadását azzal fejezte be, hogy a népszavazás elve még nagy jövő előtt áll egész addig a napig, míg a nemzeti kisebbségek joga annyira ki nem épül, hogy nemcsak kulturájukat őrizhetik meg, hanem önmelegüket is kormányozhatják. Ekkor nem lesz érdekükben, hogy hovatartozandóságukon változtassanak.

Az érdekes előadás után alkal-

mam volt Gide professzorral beszélgetni. Mikor megtudta, hogy a Duna medencéjéből származtam el a Szajna partjára, megkérdezte, vajjon, mint középeurópai ember, hogyan ítélem meg előadását. Természetesen erre csak az lehetett a válaszom, hogy a béke minden rajongója csak azt kívánhatja, hogy Gide eszméi megvalósuljanak. Egyben azonban felhívtam figyelmét arra, hogy alapos és szakszerű előadásában nem emlékezett meg a rusinskói népszavazás problémájáról. Gide professzor erre azt felelte, hogy erről azért nem emlékezett meg, mivel hivatalos prágai információk szerint a ruthén föld népe szabad akaratból csatlakozott Csehszlovákiához és Podkarpadska Rusnak már teljesen kiépített autonómiája van. Természetesen ezen válaszra kötelességem volt az én tapasztalataimat és információimat Gide professzorral közölni, aki ezeket szemmel láthatólag meglepetten vette tudomásul és kijelentette, hogy a rusin kérdést alaposan fogja tanulmányozni és erről külön előadást fog tartani.

W. Ak.

A kiadóhivatal telefonja .. 21.
A szerkesztőség telefonja 231.

Nyilttér

Ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Több oldalról jött felszólításra értesitem Veliki Beeskerek város és környékének közönségét, hogy

Hoffher és Schrantz Clayton és Shutleworth

gépgyárak képviselőit változatlanul tovább bírom.

Mindazon gépeket, amelyek pillanatnyilag nincsenek raktáron, a mindenkori gyári áron szállíthatom.

422 Sander M. József.

HIRDETÉSEK.

Intéző és egy vincellér keresetetik

Ajánlkozni lehet: 420
Szőlőgazdaság, Padej.

Seck-berendezésű öjtjáratu új

malom eladó.

Bővebbet: K. S. Banka, Kovačica

Háló- és ebédlőberendezés

és egy 423
Wertheim pénztár

eladó. Bővebbet: Banatska Trgovačka Agencija.

Meghívó.

A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezet

rendes évi közgyűlését

1922. évi április hó 2-án d. e. 10 órakor Veliki Beeskereken, a Kaszinó nagytermében fogja megtartani.

Erre a t. tagok meghívotnak, azzal a megjegyzéssel, hogyha a közgyűlés elég tag meg nem jelenése miatt határozatképes nem lenne, a következő közgyűlés 1922. évi április hó 9-én d. e. 10 órakor fog a megjelölt tagok számára való tekintet nélkül megtartani.

A közgyűlésen csak a szövetkezet tagjainak lévén joga résztvenni, oda csak igazoló jeggyel lehet belépni. Az igazolójegyek a szövetkezet üzlethelyiségében március 27-iktől kezdve átvehetőek s ugyanott akkor az 1921. évi mérleg és számadás is megtekinthető.

Tárgysorozat:

1. Két jegyzőkönyvhitelítő választása.
2. Az 1921. évi üzleti jelentés, mérleg és számadás.
3. Határozás az 1921. évi üzleti nyereség felosztásáról.
4. Négy igazgatósági tag választása az 1922-23-24-ik évekre és egy igazgatósági tag választása az 1922. évre.
5. Indítványok (amelyek a közgyűlés előtt 6 nappal az igazgatósághoz beadattak).

Veliki Beeskerek, 1922. évi március hó 14-én.

Az igazgatóság.

Br. 400/1922.

Оглас.

Долепотписано општинско поглаварство овим објављује, да ће своје ловачко право у хатару општине Торде у површини од 8906 кат. јут. путем јавне дражбе дне 1. априла 1922. пре подне 9 часова на 6 год. издати под закуп.

Дражбени услови се могу сваког дана за време званичних часова у канцеларији општ. бележника видети.

У Торди, 11. марта 1922.

Јожеф Мезен с. р.
кнез.

Лазар Франц с. р.
бележник.

Sz. 400/1922.

Hirdelmény.

Aluliroitt Torda község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a 8906 kat. hod területű és a saját tulajdonát képező vadászati jogot 1922 április 1-én nyilvános árverésen 6 évre bérbe adja.

Az árverés feltételei a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Torda, 1922 március 11-én.

Franz László s. k.
jegyző.

Mezei József s. k.
bíró.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beeskerek.

Édes narancs

nagyban

Özv. Guttman Jakabné és Fiai cégnél kapható.

Jovan T. Jankovits és Társa

Beograd, Zmaja od natyaja 9/a.

Ajánlja jól felszerelt raktárát Aida, Corona d'oro, Conca d'oro, Perle d'Italia védjegyű HIMZŐ PAMUTOT (full), C. T. J. és C. + V. védjegyű fénytelen és fényes HORGOLÓCÉRNÁT, fehér és fekete ALSÓSZALAKAT (férc) :- Nagy választék francia női fekete PAMUTHARISNYAKBAN. Szabott árak napi árfolyamon. :- Csomagok utánvétellel küldetnek. 403

Amerikai szőlővesszők

minden mennyiség és faj, azonnal szállítható. Noa, Szászszoros, Othello stb. a szőlővessző-iskolából 387

Resch Miklós utóda Novisad
Peter Zrinjskog ul. 21. sz.

Gyógyszertár 317

csomagolóleányt

keres. Cim a Torontál kiadóhivatalában.

Üzemnagyobbítás miatt olcsó áron

eladó gépek:

1 db 25-30 HP magas és alacsony nyomású stabilgözgep, még üzemben látható; 1 db leszerelt lokomobil gőzkazán, 1 db Vörnerfele centrifugálszifa, 1 db elevátor alkatrészei és különféle öntvények.

Antal Péter és Fia
gőzmalom, Magyar-íttebe. 402

Aki mész- és cement-

szükségletét idejében fedezni akarja, már most megrendelheti kisebb mennyiségben vagy vagonteleiben. Mész direkt az égetőkamencéből érkezik. STEIN IGNÁC Debeljaca. Telefonsz 20.

Szilvórium

prima minőségben, előnyös árban beszerezhető 129

KOHN IGNÁC szilvóriumfőzdejében
Vel. Beeskerek, a nagyhid mellett. Telefon 91.

Városunk legforgalmasabb utcájában egy nagy

sarokház régi, jól-mező fűszerüzlettel

két nagy urilakással, több kisebb üzlethelyiséggel stb. eladó :- Bővebbet a

Banatska Trgovačka Agencija-nál
Kralj Alexandrova (Fő) u. 27. Telefon 32. 405

„A KÉK CSILLAGHOZ”

megérkeztek

a férfi-, valamint nőruhának való

parti szövetek

Selyem, vászon, zefir, karton, asztal- és ágyterítők, serzs és klott minden színben. Szolid árak!

Zsivojin Terzin i Sinovi
Veliki Beeskerek.

Olcsó és jó házikoszt.

Ha jól akar étkezni, akkor elmegy Hollósy Józsefhez Petrogradszka (Melencei) u. 61. sz. (volt honvédlaktanya mellett) és ott érdeklődik a feltételek felől. Kifűnő italok Kellemes családi találkozóhely. Vasár- és ünnepnaponként Schrammel-zene. Szíves pártfogást kér.
HOLLÓSY JÓZSEF, vendégfős.

Ügyes kádár

felvétetik,

saját szerszámmal bírók 425
előnyben részesülnek.

Lukács és Társai Rt. V.-Beeskerek.

Eladó egy 419

kerekes kut,

állvány, tengely, lánc, vedor és kerékkel együtt.

Ugyanott egy dupla, üzletnek való, faajtó is eladó.
Bővebbet PIKING ügynöknel.

Helybeli nagyobb vállalatnál 385

biztos jövedelemre

számíthat az illa ügynök. :- Ajánlatok „Biztos jövedelem” jellegűre eddigi működés megjelölésével a „Torontál” kiadóhivatalába küldendőek

Helybeli nagyobb vállalat keres azonnali belépésre pénzkezelésben jártas

Irodistanót.

Szerb nyelvet bírók és gépirni tudók előnyben.
Cim a Torontál kiadóhivatalában. 427

PEDEZŐ MÉNEK,

amerikai ügetők.

Kilometer rec.

Latavec s. pej 1-30

Ezermester fekete 1-32

Argonaut S. s. pej 1-29

Grodek pej 1-28

Előjegyzéseket elfogad:

IFJ. GERBER NÁNDOR,

Stari-Beesej. 361

SENTÁN és vidékén HIRDETESEKET a „TORONTÁL” részére felvesz

IFJ. DÉNES JÓZSEF, Senta.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.